

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

Andrén, Erik, *Sveriges kyrkor, Gästrikland, häfte 2, landskyrkorna*, Stockholm 1936

Kilström, Bengt Ingmar, *Valbo kyrka*, Katrineholm 1984

Källström, Olle (red.), *Valbo kyrka år 1956*, Uppsala 1956

Länsmuseet Gävleborg, ärendearkivet

Länsstyrelsen Gävleborg, ärendearkivet

Riksantikvarieämbetet, Antikvarisk-topografiska arkivet

Rydén, Kjell (red.), *Boken om Valbo*, Gävle 1970

Valbo socken 1898-1937, Gävle 1937

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
Sent 1100-tal	En absidkyrka av gråsten uppförs på platsen.	Källström, O. 1956
1300-tal	Den äldre kyrkan rivs troligen i det närmaste helt och ersätts av en större med två travéer i långhuset samt ett rakt avslutat kor.	Källström, O. 1956
Omkr. år 1450	Valv slås i långhuset och koret, vilka dekorerats med målningar. De äldre spetsbågiga fönstren minskas och görs rundbågiga.	Andrén, E. 1936
1483	Storklockan tillkommer.	Andrén, E. 1936
1500-tal	Ett vapenhus byggs vid ingången i söder.	Kilström, B. I. 1984
1673	Uppgifter om en läktare anges i räkenskaperna.	Kilström, B. I. 1984
1736	Sakristian byggs till vid korets norra vägg.	Andrén, E. 1936
1742	Långhuset förlängs med en travé åt väster under byggmästare Erik Rombergs ledning.	Andrén, E. 1936
1743	En ny kyrkport, i detta fall en stiglucka, uppmuras under ledning av Erik Romberg.	Andrén, E. 1936
1745	En läktare uppförs i väster under ledning av snickare Grönquist.	Andrén, E. 1936
1748	En ny sluten bänkinredning byggs.	Andrén, E. 1936
1752	Koret skadas av blixten och dess valv muras om. Predikstolen flyttas från korets södra sida till dess norra och en passage från sakristian huggs upp i muren.	Andrén, E. 1936
1755	En ny altarpupp skänks till kyrkan, utförd av Johan Ljung efter ritningar av bildhuggaren Jacob Chlerch. Ev. är det detta år som koret och långhuset får ett gemensamt sadeltak.	Andrén, E. 1936 Kilström, B. I. 1984
1765	En ny predikstol tillverkas av bildhuggare Magnus Granlund.	Andrén, E. 1936

1775-77	Tornet byggs till, troligen efter ritningar av Olof Tempelman, under ledning av murmästare Daniel Lundqvist. Den äldre klockstapeln rivs.	Andrén, E. 1936
1789	Lillklockan, troligen tillkommen innan 1752, gjuts om.	Rydén, K. 1970
1800	Det äldre Söderhjemska gravkoret byggs på kyrkogården.	Andrén, E. 1936
1811	Sockenstugan på kyrkogården brinner ner.	Andrén, E. 1936
1813	Södra bogårdsporten (stiglucka) rivs.	Andrén, E. 1936
1814	En ny sockenstuga byggs på platsen för den föregående.	Kilström, B. I. 1984
1817	Kyrkogården utvidgas åt norr.	Andrén, E. 1936
1824	Tornkrönet förstörs i en brand men återuppförs med samma form. Lillklockan gjuts om. Det Nordinska gravkoret byggs på kyrkogården.	Andrén, E. 1936
1825	Storklockan gjuts om.	Andrén, E. 1936
1842	Kyrkan putsas om och fönstren justeras.	Kilström, B. I. 1984
1867	Kyrkans exteriör renoveras.	Kilström, B. I. 1984
1889	Kyrkan renoveras och läktaren minskas i storlek. En ny, öppen bänkinredning tillkommer liksom ett nytt läktarskrank, ett nytt altare med altarring och ett nytt målat korfönster. Korvalvet målas blått med gula stjärnor. Vapenhuset i söder rivs. Kyrkogården utvidgas.	Andrén, E. 1936 Kilström, B. I. 1984
1891	En ny orgel byggs på läktaren.	<i>Valbo socken</i> 1937
1900	En värmekammare inrättas i sakristian vilket medför att den byggs på i höjd. Dess två bjälklag gjuts i betong.	Andrén, E. 1936
1902	Kyrkans tak och tornets väggar repareras. De senare sammanbinds med ankarjärn.	<i>Valbo socken</i> 1937
1913	Det yngre Söderhjemska gravkoret byggs på kyrkogården.	<i>Valbo socken</i> 1937
1916	Kyrkorummet målas om och koret dekorerats av konstnären Albert Eldh. Elektricitet dras in.	<i>Valbo socken</i> 1937
1923	Torntaket kläs med koppar.	<i>Valbo socken</i> 1937
1926-27	Orgeln utvidgas, renoveras och elektrifieras.	<i>Valbo socken</i> 1937 Kilström, B. I. 1984
1930	Elektrisk klockringning införs.	<i>Valbo socken</i> 1937
1936	En omfattande utvidgning av kyrkogården åt norr medför att dess totala storlek nästan fördubblas.	<i>Valbo socken</i> 1937
1955	Kyrkans murar skruvas ihop med dragjärn. Tegeltaket byts ut mot koppar över långhuset och koret.	RAÄ, ATA

1955-56	Kyrkan renoveras, koret grävs ut och en ny läktare byggs. Ett nytt altare uppmuras, ett nytt golv läggs in, ett nytt målat korfönster sätts in, gravhällarna nedanför kortrappan, en ny sluten bänkinredning och en ny altarring tillkommer. Delar av kyrkans medeltida muralmåleri blottläggs. Orgeln renoveras och utvidgas. Vapenhuset byggs om, en torntrappa tas bort och ett vindfång skapas in mot långhuset. Ett museum för äldre inventarier inrättas i tornet. Sakristian renoveras. Ansvarig arkitekt är Einar Lundberg.	Källström, O. 1956 Kilström, B. I. 1984
1958	Kyrkan renoveras utvändigt.	RAÄ, ATA
1975	Söderhjemska gravkoren renoveras.	RAÄ, ATA
1979	Valven över långhuset och koret tilläggsisolerar.	RAÄ, ATA
1982	En minneslund anläggs på kyrkogården efter trädgårdsarkitekt Sten Fasths ritningar.	Kilström, B. I. 1984 Länsstyrelsen, ärendearkivet
1983	Kyrkans väggar och valv rengörs och korvalvets blå målning med gula stjärnor rekonstrueras.	Kilström, B. I. 1984 Länsmuseet, ärendearkivet
1984	Kyrkan får en kororgel byggd av Grönlunds orgelbyggeri.	Kilström, B. I. 1984
1990	Sakristian får en ny färgsättning.	Länsmuseet, ärendearkivet
1991	Kyrkans och sockenstugans fasader renoveras. Toaletten i vapenhuset byggs om till rwc.	RAÄ, ATA
1992	Vapenhuset får en ny färgsättning.	Länsmuseet, ärendearkivet
1996	En läktarunderbyggnad uppförs efter arkitekt Peter Kautzkys ritningar.	RAÄ, ATA
1997	Bänkkvarteren får en ny färgsättning efter Peter Kautzkys förslag.	Länsmuseet, ärendearkivet
2000	1889-års korfönster renoveras och sätts upp i långhuset.	RAÄ, ATA
2001	En ny ljudanläggning installeras i kyrkan.	Länsmuseet, ärendearkivet
2003	Larm installeras i kyrkan.	Länsmuseet, ärendearkivet
2006	Läktarorgeln renoveras och fasaden konserveras.	Länsstyrelsen, ärendearkivet